

सन्दर्भसामग्री-सूची

- अग्रवाल, गोविन्दराम (२००९ ई.). *अर्गनाइजेसनल विह्यावियर इन नेपाल*. चौथो संस्करण. काठमाडौं : एम. के. पब्लिसर्स एन्ड डिस्ट्रिब्युटर्स ।
- अधिकारी, प्रकृति र सापकोटा, नगेन्द्र (१७ मङ्सिर २०७१ वि.सं.). फेरि ६१ नगरपालिका थप. *गोरखापत्र*. वर्ष १४४. अङ्क २०५. ।
- अधिकारी, सूर्यमणि (२०६० वि.सं.). *बाइसे राज्यको इतिहास*. काठमाडौं : भुँडी पुराण प्रकाशन ।
- अल्चिन, रायमोण्ड एन्ड ब्रिगेट (१९८३ ई.). *द राइज अफ सिभिलाइजेसन इन इन्डिया एन्ड पाकिस्तान*. दिल्ली : स्लेक्ट बुक सर्भिस सिन्डिकेट ।
- आचार्य, गोविन्दप्रसाद (२०६३ वि.सं.). *नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र*. काठमाडौं : अक्सफोर्ड इन्टरनेशनल पब्लिकेशन ।
- आचार्य, बाबुराम (२०६८ वि.सं.). *नेपालको सांस्कृतिक परम्परा*. काठमाडौं : श्रीकृष्ण आचार्य ।
- , (२०२४ वि.सं.). *श्री ५ वडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहको संक्षिप्त जीवनी*. भाग एक. काठमाडौं : श्री ५ महाराजाधिराजको प्रेस सचिवालय. राजदरवार ।
- आदर्श बुक हाउस (२०६३ वि.सं.). *नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३*. आठौं संसोधन २०६७ सहित. काठमाडौं : आदर्श बुक हाउस ।
- आप्टे, शिवराम (१९९७ ई.). *संस्कृत हिन्दी शब्दकोश*. दिल्ली : मोतीलाल बनारसीदास पब्लिसर्स प्रा. लि. ।
- आहुति (२०६७ वि.सं.). *नेपालमा वर्णव्यवस्था र वर्ग संघर्ष*. ललितपुर : समता फाउण्डेसन ।
- , (२०६१ वि.सं.). *हिन्दू समाजमा दलित जातीय मुक्तिको प्रश्न*. मेरी डेसेन र प्रत्युष वन्त (सम्पा.). *नेपालको सन्दर्भमा समाज शास्त्रीय चिन्तन*. ललितपुर : सोसल साइन्स वहाः ।
- उपाध्याय, भगवत शरण (१९५७ ई.). *प्राचीन भारतका इतिहास*. पटना : ग्रन्थमाला कार्यालय ।
- उपाध्याय, शंकरकुमार (२०५६ वि.सं.). *सिम्रौनगढको इतिहास (वि.सं. ११५४ देखि वि.सं. १३८३ सम्म)*. वीरगन्ज : श्रीमती श्यामा नेपाल ।
- उपाध्याय, श्रीरामप्रसाद (२०५२ वि.सं.). *नेपालको सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक इतिहास*. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- एन्नेल्स, फ्रेडरिक (२०६५ वि.सं.). *परिवार, निजी स्वामित्व र राज्यको उत्पत्ति*. दोस्रो संस्करण. काठमाडौं : प्रगति प्रकाशन ।

- एन्डरसन, मेरी एम. (२०१० ई.). *द फोस्टिभल अफ नेपाल*. दोस्रो संस्करण. न्यू दिल्ली : रूपा पब्लिकेसन्स इन्डिया प्रा. लि. ।
- एल्डर, जोसेफ डब्लु. (सम्पा.) (१९७० ई.). *च्याप्टर्स इन इन्डियन सिभिलाइजेसन*. पहिलो भाग. अमेरिका : केन्डल/हन्ट पब्लिसिङ्ग कम्पनी ।
- ऐर, अमरबहादुर (२०६७ वि.सं.). *बाँके जिल्लाको शमशेरगन्ज गा.वि.स.का चिडिमार जातिको सामाजिक, आर्थिक अवस्था*. अप्रकाशित शोधप्रबन्ध. मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय. त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।
- ओम्बेट, गेल (२०१२ ई.). *जात र वर्गको सिद्धान्ततिर*. राजेन्द्र महर्जन (सम्पा.). *सत्ता-विमर्ष र दलित*. ललितपुर : समता फाउण्डेशन ।
- कर्कप्याट्रिक, विलियम (१८११ ई.). *एन एकाउन्ट अफ द किङ्गडम अफ नेपाल*. लण्डन : विलियम मिरर ।
- कपाली, सुवर्ण (२०५५ वि.सं.). *मानवताको उदय (ऐतिहासिक रूपरेखा)*. काठमाडौं : ज्ञान प्रसाद कपाली ।
- करन, प्रद्युम्न प्र. र इशी, हिरोशी (१९९७ ई.). *ए हिमालयन किङ्गडम इन ट्रान्जिसन*. दिल्ली : युनाइटेड नेसन युनिभर्सिटी प्रेस ।
- कार्की, ज्ञानबहादुर (२०६८ वि.सं.). *नेपालमा जातपात तथा छुवाछूतको इतिहास*. काठमाडौं : एसिया पब्लिकेसन्स प्रा. लि. ।
- कानुन किताव व्यवस्था समिति (२०२२ वि.सं.). *श्री ५ सुरेन्द्र विक्रम शाहदेवको शासनकालमा बनेको मुलुकी ऐन*. काठमाडौं : कानुन तथा न्याय मन्त्रालय ।
- काफ्ले, डोलराज (२०६९ वि.सं.). *बाँके जिल्लाका चिडिमार जाति एक अध्ययन*. अप्रकाशित लघु अनुसन्धान प्रतिवेदन. विश्वविद्यालय अनुदान आयोग ।
- किसान, यामबहादुर (२००९ ई.). *ए स्टडी अफ दलित्स इन्क्लुजन इन नेपाली स्टेट गभर्नेन्स*. सोसियल इन्क्लुजन रिसर्च फन्ड (सम्पा.). *आइडेन्टिटी एन्ड सोसाइटी (सोसियल एक्सक्लुजन एण्ड इन्क्लुजन इन नेपाल)*. काठमाडौं : मण्डला बुक प्वाइन्ट ।
- , (२०५८ वि.सं.). *नेपालमा दलित जातीय मुक्ति आन्दोलन*. काठमाडौं : जनउत्थान प्रतिष्ठान ।
- कुमार, शक्तिश (१९६७ ई.). *राणा पोलिटी इन नेपाल : ओरिजिन एन्ड ग्रोथ*. न्यूयोर्क : एसिया पब्लिसिङ्ग हाउस ।

- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग (२०६९ वि.सं.). *राष्ट्रिय जनगणना २०६८ संक्षिप्त नतिजा*. काठमाडौं : नेपाल सरकार राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।
- के. सी., सुरेन्द्र (२०६६ वि.सं.). *संघीयता सम्बन्धी बहस र ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्य*. अप्रकाशित गोष्ठीपत्र. नेपाल इतिहास संघद्वारा वि.सं.२०६६ साल आषाढ १६ गते काठमाडौंमा आयोजित 'संघीयता र नेपालको सीमा विवाद' विषयक एक दिवशीय कार्यशाला ।
- , (२०६८ वि.सं.). *ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्यमा नेपालमा संघीयताको प्रश्न*. अप्रकाशित गोष्ठीपत्र. नेपाल इतिहास संघद्वारा काठमाडौंमा आयोजित दुईदिवसीय राष्ट्रिय गोष्ठी ।
- कैनी, प्रभादेवी (२०६३ वि.सं.). *दराई जनजीवन : एक अध्ययन*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुसन्धान केन्द्र. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।
- कोइराला, कुलचन्द्र (२०५२ वि.सं.). *नेपाली सांस्कृतिक जात्रापर्व*. काठमाडौं : कुलचन्द्र कोइराला स्मृति प्रतिष्ठान ।
- कौशिक, एस.डी. (मिति अनु.). *मानवभूगोल*. मोरठ : रस्तोगी पब्लिकेशन ।
- कँडेल, शोभाखर (२०१० ई.). *पिपल्स मोभमेन्ट २०६२/६३ इन्भल्वमेन्ट अफ पिपल अफ बाँके डिस्ट्रिक्ट*. *भ्वाइस*, अड्क २. पृ. ४९-५७ ।
- क्यामरोन, मेरी (२०१० ई.). *इन्टरडक्सन : मोर देन अ राइट अफ प्यासेज*. (अर्जुन गुरुत्ने (सम्पा.)) *दलित अफ नेपाल (टुओर्डस डिग्नटी. सिटिजनसिप एन्ड जस्टिस्)*. काठमाडौं : हिमाल बुक हिमाल किताव प्रा. लि. ।
- क्रोइवर, ए. एल. (१९५२ ई.). *द नेचर अफ कल्चर*. सिकागो : युनिभर्सिटी अफ सिकागो प्रेस ।
- क्षेत्री, गणेश र खतिवडा सोमप्राद (२०५४ वि.सं.). *हिन्दू समाज र धर्म*. विराटनगर : शिवा प्रकाशन ।
- क्षेत्री, गणेश र रायमाभी, रामचन्द्र (२०६० वि.सं.). *नेपालको इतिहास*. दोस्रो संस्करण. काठमाडौं : एशिया पब्लिकेसन्स ।
- खड्का, अर्जुन. सिम्खडा, शरद चन्द्र र कोइराला, विद्यानाथ (२००७ ई.). *तराई दलित ओमेन (सिचुएसन अफ सिटिजनसिप. पोलिटिकल पार्टिसिपेसन एन्ड गुड गभर्नेन्स)*. काठमाडौं : नेशनल दलित कन्फिडेरेसन नेपाल ।
- खत्री, प्रेमकुमार (२०५५ वि.सं.). *उत्पत्ति : मानव सभ्यताको केही पक्षको ऐतिहासिक एवम् मानवशास्त्रीय अध्ययन*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुसन्धान केन्द्र ।
- , (२०५० वि.सं.). *नेपाली समाज र संस्कृति (प्राचीन, मध्यकाल)*. काठमाडौं : शाभा प्रकाशन ।

- खनाल, मोहन प्रसाद (२०५६ वि.सं.). *सिम्रौनगढको इतिहास*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुनधान केन्द्र. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।
- , (२०६१ वि.सं.). *सेन राज्यको राजनैतिक इतिहास*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुसन्धान केन्द्र. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।
- खरेल, शंकर (२०५८ वि.सं.). *छुवाछूत र जातीय भेदभावबाट पीडित छन् तराईका दलित समुदाय. प्रत्युष वन्त र अरुअरु (सम्पा.)*. *छापामा दलित*. काठमाडौं : एकता बुक्स ।
- गाङ्गुली, देवजानी (२००५ ई.). *काष्ट एन्ड दलित लाइफ ओर्डस् (पोष्ट कोलोनीयल प्रस्पेक्टिभ्स्)*. हैदरावाद : ओरियन्ट लड्मेन प्रा. लि. ।
- गुनरत्ने, अर्जुन (सम्पा.) (२०११ ई.). *द तराई : हिस्ट्री, सोसाइटी एन्ड इन्भार्नमेन्ट*. काठमाडौं : हिमालबुक. हिमाल किताव प्रा. लि. ।
- गुप्त, पन्नालाल (२०६४ वि.सं.). *त्यस बेलाको नेपालगन्ज. राष्ट्रिय औद्योगिक व्यापार मेला तथा बाँके महोत्सव २०६४*. पृ. ५१-५३ ।
- गुप्ता, जयप्रकाश (२०६१ वि.सं.). *मधेश : सामाजिक संरचना र विभेद*. काठमाडौं : मधेशी मानवअधिकार सङ्क्षण केन्द्र ।
- गुरुड, जगमान (२०४१ वि.सं.). *नेपालको एकीकरणमा गुरुडहरूको भूमिका*. पोखरा : श्री बौद्ध अर्घौं सदन ।
- गुरुड, हर्क (१९९५ ई.). *इन्टरनल एन्ड इन्टरनेशनल माइग्रेसन इन नेपाल (प्रिन्सिपल रिपोर्ट अफ द १९८३ टास्क फोर्स अन माइग्रेसन इन नेपाल. अप्रकाशित प्रतिवेदन ।*
- गेज, फ्रेडरिक एच. (२००९ ई.). *रिजनालिजम एन्ड नेशनल युनिटी इन नेपाल*. द्वितीय संस्करण. काठमाडौं : सोसलसाइन्स वहाःका लागि हिमाल बुक्स ।
- गेटउड, लायन ई. (१९८५ ई.). *देवी एन्ड द स्पाउज गडेस् : ओमेन, सेक्सुअलिटी, एन्ड म्यारिज इन इन्डिया*. दिल्ली : मनोहर पब्लिकेसन्स ।
- गोपाल, लल्लन जी. र यादव, बज्रनाथसिंह (१९६२ ई.). *भारतीय संस्कृति*. गोरखपुर : विश्वविद्यालय प्रकाशन ।
- गौतम, राजेश र थापा मगर, अशोक (१९९४ ई.). *ट्राइवल इथ्नोग्राफी अफ नेपाल*. दिल्ली : बुक फेथ भारत ।
- ग्राउसेट, रेने (१९७३ ई.). *द सिभिलाइजेसन अफ द इस्ट इन्डिया*. दिल्ली : मुन्सिराम मनोहरलाल ।

- ग्रीन, एरनोल्ड डब्ल्यु. (१९६० ई.). *सोसियोलोजी (एन एनालाइसिस अफ लाइफ इन मोडर्न सोसाइटी)*. तृतीय संस्करण. न्यू योर्क : म्याक्मराउ-हिल बुक कम्पनी. आई.एन.सी. ।
- घिमिरे, विष्णु प्रसाद (२०५६ वि.सं.). *पाल्पा राज्यको इतिहास*. भाग दुई. चितवन : चितवन अध्ययन केन्द्र ।
- घुरे, जी. एस. (१९६१ ई.). *काष्ट क्लास एण्ड अकुपेशन*. बम्बै : पपुलर बुक डिपोट ।
- , (१९७९ ई.). *कास्ट एण्ड रेस इन इन्डिया*. बम्बै : पपुलर प्रकाशन ।
- चेम्जोड, इमानसिंह (१९७५ ई.). *किराँतकालीन विजयपुरको संक्षिप्त इतिहास*. दार्जिलिङ्ग : नेपाली साहित्य परिषद ।
- चौधरी, दीपक (२०६५ वि.सं.). *नेपालको मधेशी समाज*. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- , (२०११ ई.). *तराई मधेश अफ नेपाल : एन एन्थ्रोपोलोजिकल स्टडी*. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- , (२०६९ वि.सं.). *नेपालको देव समुदाय (देवको ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा आर्थिक पक्ष समेटिएको विषहरिया गाविसको केश अध्ययन)*. काठमाडौं : देव समाज ।
- चौधरी, महेश (२०६४ वि.सं.). *नेपालको तराई तथा यसका भूमिपुत्रहरू*. काठमाडौं : शान्ति चौधरी ।
- चौलागाई, शुक्राक्षि (२०६३ वि.सं.). *पहिचान (लोपोन्मुख जातजातिबारे एक अध्ययन)*. नेपालगन्ज : सहयात्रा-नेपाल. बाँके ।
- छिवर, वाई. वी. (१९६८ ई.). *फ्रोम काष्ट टु ल्कास : ए स्टडी अफ द इन्डियन मिडिल ल्कास*. नयाँ दिल्ली : एशोसिएट पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- जोतोभ, भी. डी. (१९८५ ई.). *लेनिनिष्ट थ्योरी अफ सोसाइटी*. मस्को : प्रोग्रेस पब्लिसर्स ।
- भा, दिव्या (२००० ई.). *दलित समुदायबीच दुर्व्यसन, कुरीति र त्यसको निराकरण*. हरिवंश भा (सम्पा.). *नेपालमा दलित उत्थानका रणनीति*. ललितपुर : सेन्टर फर इकोनोमिक एण्ड टेक्निकल स्टडिज र फ्रेडरिक इवर्ट स्टिफ्टुङ्ग ।
- भा, हरिवंश (२०००ई.). *नेपाल तराईका दलितहरू*. हरिवंश भा (सम्पा.). *नेपालमा दलित उत्थानका रणनीति*. ललितपुर : सेन्टर फर इकोनोमिक एण्ड टेक्निकल स्टडिज र फ्रेडरिक इवर्ट स्टिफ्टुङ्ग ।
- , (२००० ई.). *दलित वर्गको गरिवी निवारण*. हरिवंश भा (सम्पा.). *नेपालमा दलित उत्थानका रणनीति*. ललितपुर : सेन्टर फर इकोनोमिक एण्ड टेक्निकल स्टडिज र फ्रेडरिक इवर्ट स्टिफ्टुङ्ग ।

- टेलर, ई. वी. (१९७४ ई.). *प्रिमिटिभ कल्चर*. न्यूयॉर्क : युनिभर्सिटी प्रेस ।
- ठाकुर, उपेन्द्र (१९५६ ई.). *हिस्ट्री अफ मिथिला*. दरभङ्गा : मिथिला इन्स्टिच्युट ।
- ठाकुर, हेमन्त (२०५४ वि.सं.). *यो जनकपुर हो*. जनकपुरधाम : मजदुर पुस्तक भवन ।
- डङ्गोल, विष्णु दास सिंह (सम्पा.) (२००६ ई.). *डेमोग्राफिक एन्ड सोसियो-इकोनोमिक सर्भे अफ दलित*. ललितपुर : नेपाल नेशनल दलित सोसियल वेलफियर अर्गनाइजेसन ।
- डार्विन, चार्ल्स (२०६९ वि.सं.). *जातिहरूको उत्पत्ति*. काठमाडौं : वि. एन. पुस्तक संसार प्रा. लि. ।
- डुमो, लुइस (२००४ ई.). *होमो हाइरार्कियस (द काष्ट सिष्टम एन्ड इट्स इम्प्लीकेशन*. चौथो संस्करण. न्यू दिल्ली : अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।
- डेनिकर, जे. (१९८८ ई.). *द रेस अफ मेन*. दिल्ली : मित्तल पब्लिकेसन ।
- डेभिस, एच. ए. (१९६८ ई.). *एन आउटलाइन हिस्ट्री अफ द वर्ड*. लण्डन : अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।
- तिमिल्सिना, गोपाल राज (२०७१ वि.सं.). *वार्षिक प्रतिवेदन २०७०/०७१*. ललितपुर : नेपाल सरकार राष्ट्रिय दलित आयोग ।
- तिमिल्सिना, चिरन्जिवि (सम्पा.) (२०७० वि.सं.). *वार्षिक प्रतिवेदन २०६९/०७०*. ललितपुर : नेपाल सरकार राष्ट्रिय दलित आयोग ।
- त्यागी, सुशिला (१९७४ ई.). *इन्डो-नेप्लिज रिलेसन्स (१८५८-१९१४)*. दिल्ली : डी.के. पब्लिसिङ हाउस ।
- त्रिपाठी, चन्द्रप्रसाद (१९९९ ई.). तिरहुत राज्य र राजधानी सिम्रौनगढ. *भ्वाइस*. भाग १४ नं. १. पृ. ५१-६६ ।
- त्रिपाठी, रमाशंकर (१९६५ ई.). *प्राचीन भारतका इतिहास*. दिल्ली : मोतिलाल बनारसीदास ।
- थापा, कृष्णबहादुर (१९९५ ई.). *सोसियल, इकोनोमिक एन्ड एडमिनिस्ट्रेटिभ हिस्ट्री अफ नेपाल*. द्वितीय संस्करण. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- दत्त, नृपेन्द्रकुमार (१९६८ ई.). *ओरिजिन एन्ड ग्रोथ अफ काष्ट इन इन्डिया*. कलकत्ता : फर्मा के. एल. मुखोपाध्याय ।
- दास, भगवान (सम्पा.) (१९७९ ई.). *अम्बेडकर ट्वाट पाथ साल्भेसन. दस स्पोक अम्बेडकर*. इस्यु ४. वेङ्लोर : अम्बेडकर लिट्रेचर पब्लिकेशन ।
- दाहाल, डिल्लीराम र गुरुङ, गंगा (२०१४ ई.). *चिडिमार अफ नेपाल*. काठमाडौं : सेन्टर डिपार्टमेन्ट अफ सोसियोलोजी/एन्थ्रोपोलोजी. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।

दाहाल, महेश्वरप्रसाद (२०६३ वि.सं.). *समाज विज्ञानको रूपरेखा*. काठमाडौं : मोक्षदा प्रकाशन ।

दाहाल, विष्णु प्रसाद (२००८ ई.). *एन एनालाइसिस अफ नेपाली कल्चर एन्ड सोसाइटी*. काठमाडौं :
वेन्चमार्क एजुकेशन सपोर्ट प्रा. लि. ।

दक्षित, मदनमणि (२०५६ वि.सं.). *हाम्रा प्राचीन नारी*. दक्षिण सिक्किम : निर्माण प्रकाशन ।

देव, एस. वी. (१९६४ ई.). *आर्कोलोजिकल इन्भेस्टिगेशन इन द नेपाल तराई*. काठमाडौं : डिपार्टमेन्ट
अफ आर्कोलोजी. एच. एम. जी. नेपाल ।

देवकोटा, प्रमोदमणि (२००२ ई.) *दलित अफ नेपाल (इस्यु एण्ड च्यालेन्जेज)*. ललितपुर : फेमिनिष्ट ।

देशपाण्डे, माधव एम. र हुक, पिटर इडवीन (१९७९ ई.). *आर्यन एन्ड नन आर्यन इन इन्डिया*. यु.
एस. ए. : सेन्टर फर साउथ एन्ड साउथइस्ट एसियन स्टडिज द युनिभर्सिटी अफ मिचिगन ।

नाथ, योगी नरहरि (सम्पा.) (२०५५ वि.सं.). *इतिहास प्रकाशमा सन्धिपत्र संग्रह*. भाग एक. ललितपुर
: बालाराम घर्तीमगर ।

निक्स, ई. एल. (१९६७ ई.). *कल्चर एन्ड कीड*. लण्डन : थोमस एन्ड हड्सन ।

नेपाल, ज्ञानमणि (२०५५ वि.सं.). *नेपालनिरूपण*. काठमाण्डौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ।

नेपाल प्रज्ञाप्रतिष्ठान (२०६९ वि.सं.). *नेपाली बृहत् शब्दकोश*. काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा-
प्रतिष्ठान ।

नेपाल, फणिराज (२०६९ वि.सं.). *एक मधेस : प्रदेशको आधार के ?*. दोस्रो संस्करण. विराटनगर :
शुसीला नेपाल ।

नेहरू, जवाहरलाल (१९८८ ई.). *ल्लाम्सेस् अफ ओर्ड हिस्ट्री*. छैटौं संस्करण. अलाहबाद : जवाहरलाल
नेहरू मेमोरियल फण्ड, अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।

पन्त, दिनेशराज (सम्पा.) (२०६५ वि.सं.). *न्यायविकासिनी : मानव न्यायशास्त्र*. काठमाडौं : कानुन
व्यवसायी क्लब ।

पराजुली, महेशनाथ (२०६३ वि.सं.). *नेपाली स्कूलमा दलित बहिस्करण र विभेदका कुरा*. विद्यानाथ
कोइराला र अन्य (सम्पा.). *राज्यको पुनः संरचनामा दलित सहभागिता*. काठमाडौं : विद्यानाथ
कोइराला. राजन खड्का र राजकुमार बराल ।

पाण्डे, राजबली (१९६९ ई.). *हिन्दू संस्कारसं.* दिल्ली : मोतिलाल बनारसी दास ।

पाण्डे, रामनिवास (१९८९ ई.). *नेपाल प्रस्पेक्टिभ अन कन्टिन्युटी एण्ड चेन्ज*. कमल प्रसाद मल्ल
(सम्पा.). *एन्सियन्ट नेपाल*. काठमाडौं : कमल प्रसाद मल्ल ।

- पाण्डे, रामनिवास र रेग्मी दिनेशचन्द्र (२०५४ वि.सं.). *नेपालको पौराणिक इतिहास*. काठमाडौं : त्रि. वि. नेपाल र एसियालि अनुसन्धान केन्द्र ।
- पाण्डेय, मधुसूदन (२०६४ वि.सं.). *नेपालका दलितहरू*. काठमाडौं : पैरवी प्रकाशन ।
- , (२०६० वि.सं.). *नेपालका जनजातिहरू*. काठमाडौं : पैरवी प्रकाशन ।
- पासवान, भोला र इरिशा सुवाल (२०६९ वि.सं.). *डोम समुदायको पहिचान: बदलिँदो जीवनशैली*. ललितपुर : समता फाउण्डेसन ।
- पेडिङ्टन, राल्फ (१९५२ ई.). *एन इन्ट्रोडक्सन टु सोसल एन्थ्रोपोलोजी*. लण्डन : गिलभर एन्ड बोइड ।
- पोखरेल, देवराज (२०५८ वि.सं.). *आपस्तम्ब-धर्मसूत्र*. नेपाली रूपान्तरण. काठमाडौं : नेपाल राजकीय पञ्जाप्रतिष्ठान ।
- पोखेल, राजकुमार (२०१० ई.). *जातीय राज्यको सवाल : एक ऐतिहासिक अध्ययन*. *इतिहास प्रवाह*. अङ्क एक, चौथो भाग पृ. १८-२२ ।
- पौडेल, जयप्रसाद र अरुअरु (२०१३ ई.). *भिलेज डेभलपमेन्ट कमिटी एन्ड डेमोग्राफिक प्रोफाइल अफ नेपाल २०१३ (ए सोसियो-इकोनोमिक डेभलपमेन्ट डेटावेस अफ नेपाल)*. काठमाडौं : मेगा पब्लिकेशन एन्ड रिसर्च सेन्टर ।
- पौडेल, देवराज (वि.सं. २०५८). *आपस्तम्ब-धर्मसूत्र*. नेपाली रूपान्तरण. काठमाडौं : नेपाल राजकीय पञ्जाप्रतिष्ठान
- पौडेल, मनोज र मल्ल, संजय (२०५४ वि.सं.). *प्राचीन कपिलवस्तु*. तौलिहवा : लेखक आफैं ।
- प्रज्जी, आनन्द चिन्तामान (१९७० ई.). *काष्ट प्रिजुडिस एन्ड द इन्डिभिज्युअल*. बम्बै : लालवनी पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- प्रधान, कुमार (१९९१ ई.). *द गोर्खा कन्क्वेस्ट (द प्रोसेस एन्ड कन्सिक्वाइन्स अफ द युनिफिकेसन अफ नेपाल, वीथ पार्टिकुलर रेफरेन्स अफ इस्टर्न नेपाल)*. कलकत्ता : अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।
- प्रधान, भुवनलाल (१९७८ ई.). *लुम्बिनी, कपिलवस्तु, देवदह*. काठमाडौं : सिनास. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।
- प्रभु, पण्डरिनाथ एच. (२००४ ई.). *हिन्दू सोसल अर्गनाइजेसन*. पुनः मुद्रित. बम्बै : पपुलर प्रकाशन ।
- प्रश्रित, मोदनाथ (२०५६ वि.सं.). *जातपात र छुवाछूत प्रथा : शास्त्रीय सम्बन्ध, वर्तमान स्थिति र समाधाको प्रक्रिया*. प्रत्युष वन्त र अन्य (सम्पा.). *छापामा दलित*. काठमाडौं : एकता बुक्स ।
- , (२०५८ वि.सं.). *मानवताको कलंक जातपात र छुवाछूत प्रथा*. तम्घास : किरण पुस्तकालय ।

- , (२०६३ वि.सं.). मानवताको कलंक : जातपात र छुवाछूत प्रथा. विद्यानाथ कोइराला र अन्य (सम्पा.). *राज्यको पुनः संरचनामा दलित सहभागिता*. काठमाडौं : विद्यानाथ कोइराला. राजन खड्का र राजकुमार बराल ।
- , (२०७१ वि.सं.). *जीवाणुदेखि मानवसम्म*. सातौं संस्करण. ललितपुर : माइलस्टोन प्रकाशन तथा प्रसारण प्रा.लि. ।
- , (२०५७ वि.सं.). नेपाल : गणदेखि राष्ट्रसम्म. वासुदेव अधिकारी (सम्पा.). *संस्कृति*. अड्क ४. पृ. ७-३९ ।
- प्रसाई, अच्युत (२०६४ वि.सं.). बाँके जिल्लामा विश्वविद्यालयको सम्भावना र चुनौती. *राष्ट्रिय औद्योगिक व्यापार मेला तथा बाँके महोत्सव २०६४*. पृ. १५-१७ ।
- फिसर, जेम्स एफ. (१९९८ ई.). *लिभिङ्ग मार्टियर्स (इन्डिभिज्युयल्स एन्ड रिभोलुसन इन नेपाल)*. न्यू दिल्ली : अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।
- फुहरर, ए. (१९७२ ई.). *एन्टीक्युटीज अफ द बुद्धज् वर्थ प्लेस इन द नेपालिज तराई*. दिल्ली : इण्डोलोजिकल बुक हाउस ।
- बज्राचार्य, धनवज्र (२०५३ वि.सं.). *लिच्छविकालका अभिलेख*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अध्ययन संस्थान त्रि.वि. ।
- बनर्जी, जितेन्द्र नाथ (१९८५ ई.). *द डेभलपमेन्ट अफ हिन्दू आइकोनोग्राफी*. चौथो संस्करण. नयाँ दिल्ली : मुन्सिराम मनोहरलाल पब्लिसर्स प्रा.लि. ।
- बमरेल, मनोहर (२०६३ वि.सं.). *जातपात र छुवाछूतबाट मुक्ति*. काठमाडौं : भगत सर्वजित स्मृति प्रतिष्ठान ।
- बराइली, प्रेमबहादुर (२०५६ वि.सं.). जातीय भेदभावको अर्थ, उत्पत्ति तथा विकास. नेपाल दलित मुक्ति मोर्चा (एकीकृत) (सम्पा.). *महान जनयुद्ध र दलित आन्दोलन*. धरान : रत्नमाया दलित साहित्य सङ्रक्षण समिति ।
- , (२०५४ वि.सं.). नेपालमा जातीय विभेदसँग सम्बन्धित कानून : एक अध्ययन. अप्रकाशित शोधपत्र. कानून सङ्काय नेपाल ल क्याम्पस. त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।
- बराल, वासु (२०५० वि.सं.). *हिन्दू सामाजिक संगठनको प्रारूप*. काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।
- बस्हाम, ए.एल. (१९८८ ई.). *द वोण्डर द्याट वाज इन्डिया*. लण्डन : सिड्वीक एन्ड ज्याक्सन ।
- बुढाथोकी, चन्द्रविक्रम (२०३९ वि.सं.). *जयस्थिति मल्लका सुधार*. ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

- बेरेमेन, गार्लेण्ड डी. (१९७२ ई.). *हिन्दू अफ द हिमालयज : इन्थोग्राफी एन्ड चेन्ज*. लण्डन : युनिभर्सिटी अफ द क्यालिफोर्निया प्रेस ।
- , (१९७९ ई.). *कास्ट एन्ड अदर इनइक्वीटिज्*. मोरठ : वेदप्रकाश बटुक फोल्कलोअर इस्टिच्युट ।
- बोगले, स्लेस्टिन (१९७१ ई.). *एस्से अन द कास्ट सिस्टम*. लण्डन : क्याम्ब्रिज युनिभर्सिटी प्रेस ।
- भट्टचन, कृष्ण. सुनार, तेज र भट्टचन(गौचन), यसोकान्ति (२०६५ वि.सं.). *नेपालमा जातीय भेदभाव*. काठमाडौं : दलित गैरसरकारी संस्था महासंघ(डी.एन.एफ.). नेपाल राष्ट्रिय दलित समाज कल्याण संघ(एन.एन.डी.एस.डब्लु.ओ.). भारतीय दलित अध्ययन संस्थान (आई.आई.डी.एस.), इन्टरनेशनल दलित सोलिडियारिटी नेटवर्क (आई.डी.एस.एन.) ।
- भट्टराई, घनश्याम (२०६४ वि.सं.). *नेपालको स्थानीय प्रशासनको इतिहास (१७६८-१९५१ ई.सं.)*. दिल्ली : एड्योयट पब्लिसर्स ।
- , (२०५९ वि.सं.). *राणाकालीन जिल्ला प्रशासनमा बडाहाकिमहरूको भूमिका*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुसन्धान केन्द्र. त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।
- भण्डारी, ढुण्डीराज (२०२१ वि.सं.). *नेपालको ऐतिहासिक विवेचना*. वाराणसी : बाबु माधवप्रसाद शर्मा ।
- भूसाल महेन्द्र, पाण्डे, हेमलाल, शर्मा, शिवलाल, भण्डारी, हुमलाल, अर्याल, कृष्णप्रसाद (सम्पा.) (२०१३ ई.), *डिस्ट्रिक्ट भिडिसी प्रोफाइल अफ नेपाल (ए सोसियो इकोनोमिक डेभलपमेन्ट डेटावेस अफ नेपाल)*, काठमाडौं : इन्टेन्सिभ स्टडी एन्ड रिसर्च सेन्टर ।
- मजुमदार, आर.सी.रायचौधरी, एच.सी.दत्त, कालिकिङ्कर (१९९९ ई.). *एन एडभान्स हिस्ट्री अफ इन्डिया*. दिल्ली : म्याक्सिमलन इन्डिया लिमिटेड ।
- मण्डेलवाउम, डेभिड जी. (१९७० ई.). *सोसाइटी इन इन्डिया (कम्युनिटी एन्ड चेन्ज)*. प्रथम भाग. लण्डन : युनिभर्सिटी अफ क्यालिफोर्निया प्रेस ।
- मदन, त्रिलोकीनाथ (१९६५ ई.). *फेमिली एन्ड किनसिप : ए स्टडी अफ द पन्डित्स अफ रुरल कास्मिर*. लखनऊ : एसिया पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- मधेशी दलित विकास महासंघ (सम्पा.) (२०६५ वि.सं.). *एक्काइशौं शताब्दीमा मधेशी दलित समुदाय (संक्षिप्त परिचय)*. काठमाडौं : मधेशी दलित विकास महासंघ नेतृत्व विकास तथा मूल प्रवाहीकरण परियोजना ।
- मनोहर (२०६७ वि.सं.). *दलित मुक्ति कसरी हुन्छ ?*. वासिङ्गटन डी.सी. : नेपाली अमेरिका सोसाइटी फर अप्रेष्ट कम्युनिटी (नासो). संयुक्तराज्य अमेरिका ।

महाजन, विद्याधर (१९९३ ई.). *आधुनिक भारतका इतिहास*. एघारौं संस्करण. नयाँ दिल्ली : एस. चन्द्र एन्ड कम्पनी लिमिटेड ।

माइकेल, बर्नार्डो (२०११ ई.). *द तराई : ए पार्ट अफ मोग्लान और गोरखा ?* (प्रस्पेक्टिभ फ्रम द टाइम अफ द एड्लो-गोर्खा वार १८१४-१८१६). अर्जुन गुनरत्ने (सम्पा.) *द तराई हिस्ट्री. सोसाइटी एण्ड इनभार्नमेन्ट*. काठमाडौं : हिमालबुक. हिमाल किताव प्रा. लि. ।

माइकेल, रोवर्ट (१९६८ ई.) *पोलिटिकल प्राक्टिस (ए सोसियोलोजिकल स्टडी अफ द आल्डिगार्चिकल टेन्डेन्सी अफ मोडर्न डेमोक्रेसी)*. इडेन र सेजर पावल (अनुवा.), न्यूयार्क : द फ्री प्रेस ।

माथेमा, कल्याण भक्त (२०११ ई.). *मधेशी अपराइजिङ्ग (द रिसोसेस अफ इथिनिसिटी)*. काठमाडौं : मण्डला बुक प्वाइन्ट ।

मिचेल, जे. एम. (१९८६ ई.). *इन्टरनेशनल कल्चरल रिलेसन*. लण्डन : द ब्रिटिस काउन्सिल ।

मिश्र, तीर्थप्रसाद (२०१२ ई.). सन् १९११ मा बेलायतका बादशाह जर्ज पञ्चमको नेपालमा शिकार भ्रमण. *भ्वाइस अफ हिस्ट्री*. अङ्क २१-२७. पृ. ३३-४४ ।

मुकारुङ्ग, बुलु (२०६६ वि.सं.). *हाम्रो जाति हाम्रो थर*. ललितपुर : लेखक आफै ।

मेकाइभर, आर. एम. र पेज, सि. एच. (१९५० ई.). *सोसाइटी*. लण्डन : मेक मिलियन एन्ड कम्पनी लिमिटेड ।

मेड, मार्गरेट (१९७८ ई.). *कल्चर एन्ड कमिटमेन्ट*. न्यू यार्क : कोलम्बिया युनिभर्सिटी प्रेस ।

मेरिल, फ्रान्सिस ई. (१९६१ ई.). *सोसाइटी एन्ड कल्चर*. द्वितीय संस्करण. न्यू जर्सी : प्रिन्टिस हल सोसियोलोजी सेरिज ।

मूलर, म्याक्स (१९६४ ई.). *लेक्चर अन द ओरिजिन एन्ड ग्रोथ अफ रिलिजन एज इलस्ट्रेटेड वाई द रिलिजन अफ इन्डिया*. पुनः मुद्रित. बनारस : आइडोलोजिकल बुक हाउस ।

रजक, विश्वेश्वर (२०६५ वि.सं.). *एक्काइसौं शताब्दीमा मधेशी दलित समुदाय (संक्षिप्त परिचय)*. काठमाडौं : मधेशी दलित विकास महासंघ नेतृत्व विकास तथा मूल प्रवाहीकरण परियोजना ।

राई, हिमालधन (२०६४ वि.सं.). *आदिवासी जनजातिको मूलबाटो*. काठमाडौं : श्री सुच्चा राई कल्याणकारी समाज ।

राजवंशी, शंकरमान (सम्पा.) (२०२० वि.सं.). *सेन वंशावली*. काठमाडौं : श्री ५ को सरकार पुरातत्व विभाग, वीर पुस्तकालय ।

राष्ट्रिय दलित आयोग (मिति अनु). *मधेशी दलित समुदायको परिचयात्मक पुस्तिका*. काठमाडौं : नेपाल सरकार राष्ट्रिय दलित आयोग ।

- रिजाल, बाबुकृष्ण (२०३६ वि.सं.). *आर्कोलोजिकल रिमेइन्स अफ कपिलवस्तु, लुम्बिनी एन्ड देवदह*. काठमाडौं : एजुकेशनल इन्टरप्राइजेज प्रा. लि. ।
- रिजाल, सुवास (२००६ वि.सं.). *इथ्नोग्राफिक स्टडी अफ तराई दलित इन नेपाल*. काठमाडौं : नेपाल नेशनल डिप्रेष्ड सोसियल वेलफियर अर्गनाइजेसन् (एन.एन.डि.एस.डब्लु.ओ.) ।
- रिमाल, विष्णु गोपाल (२०६७ वि.सं.). *शिक्षा र राष्ट्रियता*. ललितपुर : प्रमिला रिमाल ।
- रेग्मी, ऋषिकेशव राज (१९९९ ई.). *डाइमेन्सन अफ नेपाली सोसाइटी एन्ड कल्चर*. काठमाडौं : सान रिसेर्च इन्स्टिच्युट ।
- रेग्मी, महेशचन्द्र (१९७८ ई.). *ए स्टडी इन नेपाली इकोनोमिक हिस्ट्री*. न्यू दिल्ली : मन्जुश्री पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- , (१९७८ ई.). *लेन्ड टेनर एन्ड ट्याक्सेसन इन नेपाल*. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- , (२०४३ वि.सं.). कामी. सार्की. दमाई. गाइने. *रेग्मी रिसेर्च सेरिज*. वर्ष १८. नं. ६. पृ. ८६-९० ।
- रेग्मी, सनत (२०६४ वि.सं.). एउटा सहरको कथा. *राष्ट्रिय औद्योगिक व्यापार मेला तथा बाँके महोत्सव २०६४*. पृ. १-५ ।
- रेग्मी, राजेन्द्र कुमार (२००१ ई.). सेफ मदरहुड प्राक्टिस एमोङ्ग चिडिमर कम्युनिटी (ए केश स्टडी फ्रम नेपालगन्ज म्युनिसिप्यालिटी. नेपालगन्ज बाँके). अप्रकाशित शोध प्रबन्ध. मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय. त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।
- रेप्सन, ई.जे. (सम्पा.) (१९५५ ई.). *द क्याम्ब्रिज हिस्ट्री अफ एन्सियन्ट इन्डिया*. प्रथम भाग. दिल्ली : एस. चन्द एन्ड कम्पनी ।
- लेण्डन, पर्सिवल (२००१ ई.). *हिस्ट्री अफ नेपाल*. दिल्ली : आदर्श इन्टरप्राइजेज् ।
- वस्ती, प्रकाश (सम्पा.) (२०६३ वि.सं.). *कानूनसम्बन्धी केही ऐतिहासिक अभिलेख*. काठमाडौं : कानून व्यवसायी क्लब ।
- वाग्ले, त्रिभुवनचन्द्र (२०६१ वि.सं.). *नेपालको विकासमा दलित*. ललितपुर : रत्नमाया दलित साहित्य सङ्रक्षण समितिका तर्फबाट पदम सुन्दास ।
- विष्ट डोरबहादुर (१९९१ ई.). *पिपुल अफ नेपाल*. सातौं सस्करण. काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- , (१९९१ ई.). *फोटालिजम् एन्ड डेभलपमेन्ट (नेपाल्स स्ट्रगल फर मोडर्नाइजेसन्)*. हैदरावाद : ओरियन्ट लङ्मेन प्रा. लि. ।

- विश्वकर्मा, भीमनारायण (सम्पा.) (२०६९ वि.सं.). *वार्षिक प्रतिवेदन २०६८/६९*. ललितपुर : नेपाल सरकार राष्ट्रिय दलित आयोग ।
- विश्वकर्मा, मिठाराम (२०६८ वि.सं.). *दलित र हाम्रो समाज*. काठमाडौं : डीकुरा पब्लिकेशन ।
- विश्वकर्मा, हिरा (२०५८ वि.सं.). *दलित शब्द प्रतिको चिन्ता र जवाफ*. प्रत्युष वन्त र अन्य (सम्पा.) *छापामा दलित*. काठमाडौं : एकता बुक्स ।
- विश्वास, अत्रेयी (१९८२ ई.). *प्राचीन भारतका राजनैतिक, सामाजिक और सांस्कृतिक इतिहास*. न्यू दिल्ली : अप्पल पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- वेल्स, एच.जी. (मिति अनु.). *द आउटलाइन अफ हिस्ट्री*. लण्डन : क्यासेल्स एन्ड कम्पनी लि. ।
- वैद्य, तुलसीराम, मानन्धर त्रिरत्न र जोशी शंकरलाल (१९९३ ई.). *सोसियल हिस्ट्री अफ नेपाल*. न्यू दिल्ली : अनमोल पब्लिकेशन प्रा. लि. ।
- वैद्य, तुलसीराम र मानन्धर, त्रिरत्न (२०५३ वि.सं.). *आधुनिक नेपालको प्रशासनिक इतिहास (सन् १७६८-१९५१)*. काठमाडौं : नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र ।
- शर्मा, कमलराज (२०५६ वि.सं.). *नेपाली समाज र संस्कृति, समाजशास्त्रीय तथा मानवशास्त्रीय दृष्टिकोण*. पोखरा : देवी शर्मा ।
- शर्मा, जनकलाल (२०५८ वि.सं.). *हाम्रो समाज एक अध्ययन*. तेस्रो संस्करण. ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
- शर्मा, डिल्लीराज (२०४६ वि.सं.). *पुरातत्व विज्ञान*. काठमाडौं : डिल्लीराज प्रदीपनाथ ।
- शर्मा, बालचन्द्र (२०३५ वि.सं.). *नेपालको ऐतिहासिक रूपरेखा*. वाराणसी : कृष्ण कुमारी देवी ।
- शर्मा, मेदिनीप्रसाद (२०४४ वि.सं.). *थारूजाति एक अध्ययन*. ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
- शरण, रामकुमार (मिति अनु.). *मिथिला माहात्म्य*. जनकपुरधाम : श्री जानकी पुस्तक भण्डार ।
- शर्मा, राम शरण (१९६६ ई.). *लाइट अन अर्लि इन्डियन सोसाइटी एन्ड इकोनोमी*. बम्बै : मानकतलास एन्ड सन्स प्रा. लि. ।
- शाक्य, हरिकृष्ण र निरौला, राजेश्वर (२०५७ वि.सं.). *मोरङ सुनसरीको ऐतिहासिक विकास*. अप्रकाशित कार्यपत्र. नेपाल इतिहास संघ र गोष्ठी आयोजन समिति. विराटनगर ।
- शाखा तथ्याङ्क कार्यालय बाँके (सम्पा.) (२०६६ वि.सं.). *बाँके जिल्लाको तथ्याङ्कीय भ्रमलक*. काठमाडौं : नेपाल सरकार राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग ।
- शाह, ऋषिकेश (१९९२ ई.). *एनसियन्ट एन्ड मिडिएभल नेपाल*. दिल्ली : अजयकुमार जैन मनोहर पब्लिकेशन ।

- शाह, घनश्याम. मन्दर, हर्ष. थोराट, सुखदेव. देशपांडे, सतीश. र बविस्कार, अनिता (२००६ ई.).
अनटचएविलिटी इन रूरल इन्डिया. दिल्ली : सेज पब्लिकेशन ।
- शाही, कृष्ण बहादुर (सम्पा.) (२०५७ वि.सं.). *राउटे जाति एक छोटो चिनारी*. काठमाडौं : ग्रामीण
उत्थान समाज नेपाल ।
- शास्त्री, रजनीकान्त (२०६१ वि.सं.). *हिन्दुजातिको उत्थान र पतन*. नेपाली रूपान्तरण. काठमाडौं :
विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
- शेरचन, संजय (२०६१ वि.सं.). *नेपाली राज्य र आदिवासी जनजाति*. काठमाडौं : पसारिहा गरयोवा ।
- श्रीवास्तव, वी. के. (१९८७ ई.). *मानव भूगोल*. गोरखपुर : बसुन्धरा प्रकाशन ।
- श्री ५ को सरकार सञ्चार मन्त्रालय सूचना विभाग (२०३१ वि.सं.). *मेचीदेखि महाकाली*. भाग चार.
काठमाडौं : श्री ५ को सरकार सञ्चार मन्त्रालय. सूचना विभाग ।
- श्रेष्ठ, तारालाल (२०६८ वि.सं.). *शक्ति, स्रष्टा सबाल्टर्न*. काठमाडौं : डिस्कोर्स पब्लिकेशन ।
- श्रेष्ठ, तुलसी नारायण (२०६६ वि.सं.). *नेपालका नेवारहरू (पहिचान र पृष्ठभूमि)*. काठमाडौं :
अनुसन्धान तथा विकास संस्था (आई.एफ.आर.डी.) ।
- श्रेष्ठ, लालकुमार (२०६१ वि.सं.). *नेपालमा बसाइँ सराई*. काठमाडौं : कमला श्रेष्ठ (कक्षपति) ।
- श्रेष्ठ, विनोद प्रसाद (२००७ ई.). *ए कन्साइज जोग्राफी अफ नेपाल*. काठमाडौं : मण्डला पब्लिकेशन ।
- श्रेष्ठ, वी. पी. र प्रधान, विजय बहादुर (१९७० ई.). रिसेन्ट ट्रेन्ड्स इन नेपालिज इकोनोमी. *नेपाल ए
प्रोफाइल*. काठमाडौं : नेपाल काउन्सिल अफ एप्लाइड इकोनोमिक रिसर्च ।
- श्रेष्ठ, शरण हरि (२०५५ वि.सं.). *इकोनोमिक जोग्राफी अफ नेपाल*. काठमाडौं : एजुकेशनल
पब्लिसिङ्ग हाउस ।
- श्रेष्ठ, शिवकुमार (२०४४ वि.सं.). *विश्वको प्राचीन सभ्यताहरूको इतिहास*. काठमाडौं : रत्न पुस्तक
भण्डार ।
- श्रेष्ठ, शुक्रसागर (२००२ ई.). होयर एवाउट अफ देवदह. *प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय इतिहास सम्मेलनको
कार्य विवरण र कार्यपत्रहरू*. पृ. ८१-८२ ।
- श्रेष्ठ, श्रीकृष्ण (२०६७ वि.सं.). *सुरेल जातिको सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था एक अध्ययन*.
काठमाडौं : पैरवी प्रकाशन ।
- साधना पाँकेट बुक्स (सम्पा.) (२००२ ई.). *मनुस्मृति*, नेपाली रूपान्तरण. दिल्ली : साधना पाकेट बुक्स ।

सिग्देल, शर्मिला (२०६८ वि.सं.). चिडिमार जातिको सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक अवस्था (बाँके जिल्ला नेपालगन्ज नगरपालिका वार्ड नं. १६ बेलासपुर क्षेत्रको एक अध्ययन). अप्रकाशित शोध प्रबन्ध. मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय. त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।

सिङ, महेन्द्र (२००९ ई.). *दलित्स इनहेरिटेन्स इन हिन्दू रिलिजन*. दिल्ली : काल्पज पब्लिकेसन्स ।

सिङ्घल, डी. पी. (१९७२ ई.). *इन्डिया एन्ड वर्ड सिभिलाइजेसन*. प्रथम भाग. दिल्ली : रुपा एन्ड कम्पनी ।

सिंह, नरेन्द्र (१९९३ ई.). *दलितोंको रूपान्तरणकी प्रकृया*. नयाँ दिल्ली : प्रकाशक अनुल्लिखित ।

सुनम, रमेश कुमार (२०५९ वि.सं.). सोसियल डिप्राइभेसन : ए डाइमेन्सन अफ पोभर्टी (ए केश स्टडी अफ डिसएडभेन्टेज ग्रुप चिडिमार कम्युनिटी अफ नेपालगन्ज. बाँके). अप्रकाशित शोध प्रबन्ध. मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय. त्रिभुवन विश्वविद्यालय ।

सुवेदी, राजाराम (२०५४ वि.सं.). *कर्णाली प्रदेशको मध्यकालीन इतिहास*. ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

---, (२०५५ वि.सं.). *वाइसी राज्यको ऐतिहासिक रूपरेखा*. काठमाडौं : नेपाल र एसियाली अनुसन्धान केन्द्र त्रिभुवन विश्वविद्यालय. कीर्तिपुर ।

सूचना विभाग (२०३१ वि.सं.). *मेचीदेखि महाकाली*. भाग चार. काठमाडौं : श्री ५ को सरकार सञ्चार मन्त्रालय सूचना विभाग ।

सेनार्ट, इमाइल (१९७५ ई.). *कास्ट इन इन्डिया (द फ्याक्ट एन्ड द सिस्टम्)*. दिल्ली : एस. एस. पब्लिकेशन ।

सेन्ट्रल व्युरो अफ स्टाटिस्टिक (२०६९ वि.सं.). *नेशनल पपुलेसन एन्ड हाउजिङ्ग सेन्सस २०११*. काठमाडौं : सेन्ट्रल व्युरो अफ स्टाटिस्टिक ।

स्टालिन. (२०६७ वि.सं.). जाति भनेको के हो ?. भोगिराज चाम्लिङ (सम्पा.). *जातीय स्वयत्तता र आत्मनिर्णयको अधिकार*. दोस्रो संस्करण. काठमाडौं : मूल्याङ्कन प्रकाशन प्रा. लि. ।

स्टीलर, लुडविग फादर (१९९३ ई.). *नेपाल ग्रोथ अफ नेशन*. काठमाडौं : ह्युमेन रिसोसेस डेभलपमेन्ट रिसर्च सेन्टर (एच.आर.डी.) ।

स्टु, एफ. एल.के. (१९६३ ई.). *क्लान, कास्ट एन्ड क्लव*. लण्डन : डी भान नोस्ट्रान्ड कम्पनी आई.एन. सी. ।

हर्षकोविट्स, एम.आई. (१९५६ ई.). *म्यान एन्ड हिज वर्क्स*. न्यू योर्क : अलफ्रेड ए : नोप्ट ।

हट्टन, जे. एच. (१९६३ ई.). *कास्ट इन इन्डिया*. चौथो संस्करण. लण्डन : अक्सफोर्ड युनिभर्सिटी प्रेस ।

हावेल, ई.वी. (मिति अनु.). *द हिस्ट्री अफ आर्यन रुल इन इन्डिया*. दिल्ली : के. एम. एन. पब्लिसर्स ।

हेमिल्टन, फ्रान्सिस बुचानन् (१९७१ ई.). *एन एकाउन्ट अफ द किङ्डम अफ नेपाल*. पुनः मुद्रित. न्यू दिल्ली : मन्जुश्री पब्लिसिङ्ग हाउस ।

होनिङ्मेन, जोन जे. (१९५४ ई.). *कल्चर एन्ड पर्सनालिटी*. न्यू योर्क : हर्पर एन्ड ब्रदरश ।

ह्यागन, टोनि (१९७० ई.). *नेपाल (द किङ्डम इन द हिमालयज)*. द्वितीय संस्करण. न्यू योर्क : रेन्ड म्याक्नेली एण्ड कम्पनी ।

वेव सामग्री

https://www.google.com.np/search?q=chidimar+of+Nepal&rlz=1C1FDUM_enAU511AU511&oq=chidimar+of+Nepal&aqs=chrome..69i57.14344j0j7&sourceid=chrome&es_sm=93&ie=UTF-8, 14 jan. 2015.

[https://www.uni-hohenheim.de/fileadmin/einrichtungen/entwicklungspolitik/05 Teaching/02 Lecture Material/02 Rural Development Policy/02 Land Tenure/Stability and outcomes of common property institution in for.pdf](https://www.uni-hohenheim.de/fileadmin/einrichtungen/entwicklungspolitik/05_Teaching/02_Lecture_Material/02_Rural_Development_Policy/02_Land_Tenure/Stability_and_outcomes_of_common_property_institution_in_for.pdf), 13 August 2015.